

Peningaþvætti

Váþættir varðandi veðmál og spilakassa

Hvað er peningabætti?

Í peningabætti felst það athæfi þegar einstaklingur eða lögaðili tekur við eða aflar sér eða öðrum ávinnings með broti sem er refsivert samkvæmt almennum hegningarlögum eða öðrum lögum. Hér er einnig átt við það þegar einstaklingur eða lögaðili umbreytir slíkum ávinningi, flytur hann, sendir, geymir, aðstoðar við afhendingu hans, leynir honum eða upplýsingum um uppruna hans, eðli, staðsetningu, ráðstöfun eða flutningi ávinnings eða stuðlar á annan sambærilegan hátt að því að tryggja öðrum ávinning af slíkum refsiverðum brotum.

Hvað er frumbrot peningabættis?

Frumbrot eru þau brot sem geta leitt af sér ólöglegan ávinning eða annan ágóða sem reynt er að þvætta. Frumbrot peningabættis geta falist í nær öllum brotum á almennum hegningarlögum eða öðrum lögum. Dæmi um algeng frumbrot peningabættis eru fjársvik, fjárdráttur, skattalagabrot, fíkniefnabrot, spillingarbrot o.fl.

Hvað er sjálfþvætti?

Þegar sami aðili fremur frumbrot og sér sjálfur um að þvætta ólöglegan ávinning er um sjálfþvætti að ræða. Sjálfþvætti getur varðað allt að 6 ára fangelsi skv. 2. mgr. 264. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940.

Hvað er fjármögnun hryðjuverka?

Öflun fjár í þeim tilgangi eða með vitneskju um að nota eigi það til að fremja brot sem er refsivert skv. 100. gr. a – 100. gr. c almennra hegningarlaga.

Viðurlög

Brot gegn ákvæðum 1. mgr. 264. gr. almennra hegningarlaga um peningþvætti geta varðað allt að 6 ára fangelsi sé um ásetning að ræða og allt að 6 mánaða fangelsi sé brot framið af gáleysi sbr. 4. mgr. tilvitnaðrar lagagreinar. Sé um ávinning af fíkniefnabroti að ræða getur refsing numið allt að 12 ára fangelsi samkvæmt 3. mgr. 264. gr. almennra hegningarlaga.

Refsað er samkvæmt almennum hegningarlögum fyrir brot gegn 264. gr. sem framið er innan íslenska ríkisins enda þótt frumbrotið sem ávinningur stafi frá hafi verið framið erlendis, og án tillits til hver var valdur að því.

Fjármögnun hryðjuverka varðar allt að 10 ára fangelsi samkvæmt 100. gr. b almennra hegningarlaga.

Hvað eru hættumerki?

Ýmsar aðferðir og hættumerki (e. red flags) eru þekkt við að þvætta fé m.a. út frá dómaframkvæmd, fræðiritum og leiðbeiningum ESB og FATF. Jafnframt hefur það sýnt sig að ýmsir veikleikar eru í starfsemi lögaðila hvað viðkemur hættu á að starfsemin sé notuð við að þvætta fé. Tilkynningarskyldum aðilum er skylt að tilkynna öll grunsamleg viðskipti til skrifstofu fjármálagreininga lögreglu, að eigin frumkvæði, og veita henni allar nauðsynlegar upplýsingar. Með hugtakinu grunur er vísað til lægsta stigs gruns, þ.e. að sérhver grunur, óháð því hve mikill hann er, uppfyllir skilyrði greinarinnar um grun. Með grun er hér ekki gerð jafn ítarleg og afdráttarlaus krafa og almennt gildir í réttarfari um rökstuddan grun. Væri í þessu sambandi nægjanlegt að grunur kviknaði um að fjármuni kunni að mega rekja til refsiverðrar háttsemi hvort sem sá grunur reynist síðar meir hafa verið reistur á fullnægjandi rökum eður ei.

Hér á eftir eru nefnd dæmi um hættumerki er tengjast peningþvætti og fjármögnun hryðjuverka. Það skal athugast að þessi dæmi eru einungis til viðmiðunar og alls ekki tæmandi. Þrátt

fyrir að eitthvað af eftirfarandi hættumerkjum eigi við getur það átt sér eðlilegar skýringar. Tilkynningarskyldir aðilar skulu því meta áhættu með heildrænum hætti þar sem eitt hættumerki á ekki að færa viðskiptavin upp eða niður um áhættuflokk.

Hvað er ólögmætur ávinningur

Með ólögmætum ávinningi er átt við þann hagnað sem aðili hefur haft af broti.

Hættumerki varðandi ólögmætan ávinning

- Fjármunir koma frá þriðja aðila.
- Þátttaka þriðju aðila í fjármögnun án þess að þeir hafi bein tengsl við viðskiptin eða lögmætar skýringar gefnar á þátttöku þeirra.
- Fjármunir stafa frá aðilum sem reka starfsemi þar sem mikið er um reiðufjárviðskipti.
- Uppruni fjármagns kemur erlendis frá og ekki eru augljós tengsl milli viðskiptavinar og viðkomandi ríkis.

Veðmálastarfsemi og rekstur spilakassa falla undir lög um aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka

Einstaklingar eða lögaðilar sem hafa hlotið starfsleyfi á grundvelli laga um happdrætti eða til reksturs fjársafnana og happdrætta á grundvelli sérlaga, falla undir gildissvið laga nr. 140/2018 um aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka, sbr. s-lið 1. mgr. 2. gr. laganna.

Misnotkun í veðmálastarfsemi og rekstri spilakassa

Alþjóðlegar rannsóknir hafa sýnt að brotamenn nýta sér framan- greinda starfsemi til að þvætta ávinning ólögmætrar starfsemi. Skilgreindir áhættuþættir í slíkri starfsemi snúa m.a. að :

- Nafnlausum viðskiptum.
- Mikilli notkun reiðufjár.
- Auðvelt er að nýta starfsemina til að þvætta fé þ.e. búa til rekjanleika fjármuna.
- Hagræðingu úrslita.
- Kaupum á vinningsmiða.

Helstu frumbrot

Ávinningur sem brotamenn þvætta með því að misnota veðmálastarfsemi og spilakassa stafar helst frá:

- Skattsvikum.
- Fjársvikum.
- fíkniefnabrotum.
- Öðrum óþekktum brotum þar sem viðkomandi aðilar hafa yfir að ráða fjármunum sem eru ekki í samræmi við tekju- öflun þeirra.

Tilkynningar til skrifstofu fjármálagreininga lögreglu

Tilkynningum frá rekstraraðilum spilakassa til skrifstofu fjármálagreininga lögreglu hefur fjölgað sem gefur til kynna að áhættuvitund er að aukast. Fáar tilkynningar hafa borist varð- andi veðmálastarfsemi sem gæti gefið til kynna að áhættuvitund rekstraraðila sé að einhverju leyti ábótavant.

- Tilkynningarskyldum aðilum ber að tilkynna til skrifstofu fjármálagreininga lögreglu um öll viðskipti þar sem grunur vaknar um að fjármuni megi rekja til refsiverðrar háttsemi.

Hættumerki í veðmálastarfsemi

- Viðskiptavinur virðist koma fram fyrir hönd þriðja aðila sem hann forðast að upplýsa hver er.
- Fjöldi upplýsinga frá viðskiptavini reynast rangar (tölvu-póstur, símanúmer, pósthúmer).
- Uppgefið kreditkort tengist ekki viðskiptavini.
- Viðskiptavinur er frá áhættusömu eða ósamvinnuþýðu landi.
- Viðskiptavinur er með stjórn mála tengsl.
- Viðskiptavinur stofnar marga reikninga á mismunandi nöfnum en er með sömu IP tölu.
- Viðskiptavinur ver sig fyrir tapi með því að veðja jafnt á alla leiki, þ.e. heimasigur, útisigur og jafntefli.
- Viðskiptavinur leggur háar fjárhæðir inn á reikning sinn.
- Viðskiptavinur er þekktur brotamaður, er til meðferðar hjá dómstólum eða hefur fengið dóm.
- Viðskiptavinur hefur stöðu sakbornings hjá lögreglu.
- Viðskiptavinur eða fjölskylda hans hefur tengsl við þekkta brotamenn.

Hættumerki varðandi spilakassa

- Viðskiptavinur setur háa fjárhæð í spilakassa en spilar ekki fyrir fjárhæðina heldur fær hana greidda út strax eða eftir að hafa spilað fáa leiki.
- Viðskiptavinur hættir við að fá vinning greiddan út ef hann er beðinn um skilríki en kemur fljótlega aftur með minni vinning til að fá greiddan út sem ekki krefst skilríkja.
- Viðskiptavinur leysir út vinning fyrir þriðja aðila eða óskar eftir því að vinningur verði greiddur til þriðja aðila.

- Viðskiptavinur spilar fyrir mikla fjármuni en tekur litla áhættu (veðjar á rautt og svart í rúllettu á sama tíma).
- Viðskiptavinur greiðir fyrir þátttöku með erlendu reiðufé.
- Viðskiptavinur setur inn mikið magn af „litlum seðlum“ og tekur vinningsmiða út og biður um „stóra“ seðla.
- Viðskiptavinur vinnur en fer með vinningsmiða út af staðnum án þess að biðja um greiðslu.
- Viðskiptavinur nálgast aðra viðskiptavini gagngert til að kaupa vinningsmiða.
- Viðskiptavinur vill bæta reiðufé við vinningsmiða til þess að fá „hærrí“ vinning greiddan út.
- Viðskiptavinur óskar eftir upplýsingum um reglur um peningaþvættistilkynningar.
- Viðskiptavinur vill ljúka viðskiptum með hraða án ástæðu.
- Viðskiptavinur afhendir gölluð, röng eða fölsuð gögn.
- Viðskiptavinur er þekktur brotamaður, er til meðferðar hjá dómstólum eða hefur fengið dóm.
- Viðskiptavinur hefur stöðu sakbornings hjá lögreglu.
- Viðskiptavinur eða fjölskylda hans hefur tengsl við þekkt brotamenn.

Varnir gegn misnotkun

- Aukin fræðsla um skyldur rekstraraðila á grundvelli laga um aðgerðir gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka.
- Aukin fræðsla um áhættuþætti í starfsemi rekstraraðila.
- Eftirlit sem miðar að því að kanna hvort rekstraraðilar framkvæmi áreiðanleikakannanir á viðskiptavinum.
- Eftirlit sem miðar að því að kanna hvort rekstraraðilar tilkynni um grunsamleg viðskipti.
- Eftirfylgni með niðurstöðu eftirlits þannig að gengið sé úr skugga um að bætt hafi verið úr vanköntum í þeim tilvikum þar sem slíkt hefur orðið uppvíst.

Lög og reglur

Þessi bæklingur innifelur einungis stutta kynningu á þeim fjölþættu skyldum sem hvíla á tilkynningarskyldum aðilum varðandi aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka og er því vísað á ítarlegra efni hér að neðan til frekari kynningar:

<https://www.hersak.is/media/uncategorized/201705160838.pdf>

<https://www.rsk.is/fagadilar/peningathvaetti/>

Lögin: <https://www.althingi.is/lagas/149b/2018140.html>

<https://www.stjornarradid.is/verkefni/almannaoryggi/adgerdir-gegn-brotastarfsemi/adgerdir-gegn-peningathvaetti-og-fjar-mognun-hrydjuverka/>

Hafðu samband við ríkisskattstjóra ef það eru einhverjar spurningar sem vakna um peningabætti eða fjármögnun hryðjuverka.

Sími: 442 1000

Netfang: peningathvaetti@rsk.is